

TÁROLÁSI SZABÁLYOK ÉS RAKTÁROZÁSI MÓDOK

Az áruk tárolása és raktározása

A termelés és fogyasztás időben és térben eltérnek egymástól, emiatt szükséges az árukat rövidebb, vagy hosszabb ideig tárolni.

Ez idő alatt a termékeket védeni kell a káros hatásoktól.

Ezt az állagmegóvó tevékenységet hívjuk tárolásnak, raktározásnak.

Tárolás

A tárolás olyan tevékenység, mely elősegíti a fogyasztói igények problémamentes kielégítését.

Raktár alapterületét befolyásoló tényezők:

- Az üzlet típusa
- Az értékesítési mód
- A forgalmazott áruk jellege
- Az áruutánpótlás lehetősége, gyakorisága

Raktárak kialakításával szembeni követelmények

Két legfontosabb követelmény:

- Biztosítani tudják az áruk minőségének megőrzését
- Áttekinthető legyen

Kialakítási szempontok:

- Meg kell akadályozni az áruk minőségi károsodást, állagromlását
- A készlet áttekinthető és könnyen mozgatható legyen
- A helykihasználás a lehető legkedvezőbb legyen
- Ne legyen zsúfolt
- A munkakörülmények biztonságosak legyenek
- Biztosítani kell az áru vagyon-, tűz-, munkavédelmi és közegészségügyi szabályok betartását

Állagromlás, minőségi károsodás

A termékek nagy része hajlamos a változásra, melynek következménye értékcsökkenés, vagy romlás lehet.

Az értékcsökkent árut még forgalomba szabad hozni, viszont a romlottat le kell selejtezni!

Az áruváltozások leggyakoribb esetei

- Fizikai
 - Deformálódás
 - Repedés
 - Törés
 - Szakadás
- Kémiai
 - Csomósodás
 - Elfolyósodás
 - Savanyodás
- Biológiai
 - Penészedés
 - Avasodás
 - Gombásodás
 - Erjedés
- Stb.

Állagromlás, károsodás

Annak érdekében, hogy az áruk minősége megfelelő legyen, állandó karbantartást igényelnek.

A gyorsan romló árukat rendszeresen át kell válogatni!

A gondos árukezelés azért feladata minden dolgozónak, mert felelősséggel tartoznak munkájukért.

Vagyonvédelem

Vagyonvédelem alatt legfőképp a betörés és lopás elkerülését értjük. Ehhez mechanikai és elektronikus vagyonvédelmi eszközöket használhatunk.

Mechanikai védelmi eszközök:

- Biztonsági zárok
- Rácsok
- Kirakatok éjszakai megvilágítása

Elektronikus védelmi eszközök:

- Riasztóberendezések
- Video-megfigyelőrendszer
- Elektronikus áruvédelem

Tűzvédelem

A tűzkár az elemi károk közül a legjelentősebb. Az ellene való védekezést befolyásolja az is, hogy a kereskedelmi egységet a tűzoltóság melyik tűzveszélyességi kategóriába sorolta be.

Betűjel	Jelentése
„A”	Fokozottan tűz- és robbanásveszélyes
„B”	Tűz- és robbanásveszélyes
„C”	Tűzveszélyes
„D”	Mérsékelt tűzveszélyes
„E”	Nem tűzveszélyes

Közegészségügyi szabályok

A közegészségügyi szabályok előírják az üzlet helyiségeinek higiéniaját, tisztántartását, időszakos rágcsáló és rovarirtását.

- Az állati eredetű élelmiszereket meg kell óvni a szállítás és tárolás során a szennyeződéstől, fertőzéstől, romlástól.
- A tárolásukra szolgáló hűtött tér padlózatának és falának könnyen moshatónak kell lennie.
- A tárolásra használt berendezéseknek rozsdamentesnek kell lennie.
- Az árukat csak olyan dolgozó kezelheti, aki egészségügyileg alkalmas a feladatra és rendelkezik érvényes egészségügyi könyvvel.

Biztonságos munkavégzés szabályai

A biztonságos munkavégzés a dolgozók testi épségének, egészségének megőrzését jelenti, melyhez minden munkavállalónak joga van.

Az ehhez szükséges munkafeltételeket a munkáltató köteles biztosítani. Ennek érdekében fel kell mérni az üzletben található veszélyforrásokat, kockázatokat.

Biztonságos munkavégzés szabályai

A dolgozókat munkavédelmi oktatásban kell részesíteni!

Egyéni védőfelszerelést kell biztosítani azokban a munkakörökben, ahol a kockázatok csökkentés, illetve megszüntetése nem lehetséges.

A munkavégzés közben a munkavállaló köteles a részére átadott védőfelszereléseket viselni.

Tárolási módok

A kereskedelmi egységek értékesítési módjának, valamint az üzlet és a raktár nagyságának, felszereltségének függvényében határozzák meg az üzletek az alkalmazott tárolási formát.

A raktári berendezések és a raktározási mód meghatározásánál arra kell törekedni, hogy kedvező legyen a helykihasználás.

A tárolási rendszerre a raktár típusa, technológiai felszereltsége is hatással van.

Raktártípusok

- Alacsony raktárak (belmagasság: max 5 méter)
- Középmagas raktárak (belmagasság: max 12 méter)
- Magas raktárak (belmagasság: 20-25 méter körül)
- Emeletes raktárak (az alacsony raktárak többszintes változata)

Raktárak technológiai felszereltsége:

- Állványok
- Egységgrakományt képző eszközök (pl: rakodólapok, stb.)
- Árumozgató eszközök
- Felrakógépek
- Csúszdák, liftek szállítószalagk

Statikus és dinamikus tárolási módok

A raktárak statikus és dinamikus tárolási
rendszereket alkalmaznak.

Statikus tárolási mód

A tárolás során az áru nem változtatja a helyét.

Típusai:

- Állványok nélküli (egységrakományok esetén)
- Állványos (egységrakományok és darabárúk esetén)

Tárolási mód	Előny	Hátrány
Állványos	könnyű hozzáférés FIFO elv érvényesül	kedvezőtlen térkihasználás
Állvány nélküli	alacsony tárolási költség jó térkihasználás	nehéz hozzáférés FIFO elv nem érvényesül

Dinamikus tárolás mód

Egy-egy tárolási egység mozgatása esetén az állványon lévő többi áru is változtatja a helyét.

Típusai:

- Állványos (egységrakományok és darabárúk esetén)

- Előnye:

 - jó térkihasználás

 - könnyű hozzáférés az áruegységekhez

- Hátránya:

 - kiépítés költséges

Áruk tárolását meghatározó tényezők

- Az árusított cikkek jellege
- A raktár nagysága
- Az árusítási forma (értékesítési mód)
- A raktárak felszereltsége

Tárolási típusok

Két tárolási típus terjedt el:

- **Tömbtárolás:** egyforma, nagy tömegű áruk tárolásánál alkalmazzák. A rakodólapokra helyezett árut egymásra halmozzák. Max magasság 4-6 méter. Romásra hajlamos áruknál kevésbé alkalmazható.
- **Soros tárolás:** Az árukat az ellenőrzés és értékmegóvás miatt könnyen számolható egységes csoportokban helyezzük el.

A gyakorlatban a tömb és a soros tárolást együttesen alkalmazzák!¹⁹

Árumozgató gépek, eszközök

Az áruk mozgatására a raktárakban az áru beérkezését követően, a kiszállításkor és a tárolás közbeni esetleges készletátcsoportosításkor van szükség.

Az áruk mozgatása történhet:

- Kézi erővel, vagy kézi segédeszközökkel
- Gépi hajtású emelőtargoncákkal
- Darukkal
- Felrakógépekkel

Kézi árumozgatás szabályai

A kézi, vagy kézi segédeszközös árumozgatása a viszonylag könnyű áruknál, kisebb forgalmú raktárakban, vagy a gépesített raktárakban bizonyos műveleteknél kiegészítésként alkalmazható.

Kézi rakodás szabályai:

- Egész napos tevékenység esetén 10 kg
- Szakaszos munkavégzés esetén 20 kg

A munkáltatónak lehetősége van arra, hogy az anyagmozgatási normákat a jogszabályban engedélyezettéknél alacsonyabb mértékben állapítsa meg.